

Sygn. akt IV U 582/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Tomasz Madej
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Krajewska

po rozpoznaniu w dniu 2 sierpnia 2017 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy D. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do wypłaty świadczeń w zbiegu

na skutek odwołania D. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 24 marca 2017 r. nr (...)

o d d a l a o d w o ł a n i e

sygn. akt IV U 582/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 marca 2017 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. przyznał **D. Z.** prawo do emerytury od dnia 24 grudnia 2015 r. oraz uchylił decyzję z dnia 30 marca 2016 r. (k. 17-18 akt emerytalnych).

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła ubezpieczona D. Z.. W uzasadnieniu swojego stanowiska odwołująca wskazała, że z art. 26 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych z dnia 30 października 2002 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1242) w zw. z art. 104 ustawy emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1383) wynika jasno, iż do przychodów mających wpływ na zawieszenie prawa do świadczeń emerytalno-rentowych nie wlicza się przychodów uzyskiwanych z tytułu wykonywania pracy zarobkowej nieobjętej obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi. Dalej wnioskodawczyni argumentowała, iż zgodnie z przepisem art. 9 ust. 4c osoby prowadzące pozarolniczą działalność, o której mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1, mające ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do czasu ustalenia prawa do emerytury. Ubezpieczona wywodziła zatem, że po ustaleniu prawa do emerytury nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, a co za tym idzie

jej dochód wynikający z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej nie wpływa na zawieszenie świadczeń emerytalno-rentowych.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji. W uzasadnieniu pisma organ wskazał, że odwołująca pobierała rentę z tytułu choroby zawodowej. W dniu 24 listopada 2015 r. złożyła wniosek o emeryturę. Organ decyzją z dnia 30 marca 2016 r. przyznał wnioskodawczyni prawo do zbiegu świadczeń: 50% emerytury i renty z tytułu choroby zawodowej. Organ powołał treść przepisu art. 26 wskazując, iż świadczenia w zbiegu nie wypłaca się, jeżeli osoba uprawniona osiąga przychód powodujący zawieszenie prawa do świadczeń lub zmniejszenie ich wysokości określony w ustawie o emeryturach i rentach z FUS, niezależnie od wysokości tego przychodu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni D. Z., ur. (...), od dnia 01 września 1987 r. pobiera rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową.

Renta została przyznana okresowo, jednakże komisja lekarska do spraw inwalidztwa i zatrudnienia orzeczeniem z dnia 05 marca 1996 r. uznał wnioskodawczynię za trwale niezdolną do pracy w związku z chorobą zawodową.

(okoliczność bezsporna, vide: decyzja z dn. 30.12.1987 r. – k. 7 akt rentowych, wypis z treści orzeczenia z dn. 05.03.1996 r. – k. 30 akt rentowych)

W dniu 27 listopada 2015 r. ubezpieczona złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Decyzją z dnia 30 marca 2016 r. organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury w zbiegu z rentą z tytułu choroby zawodowej od dnia 24 grudnia 2015 r., tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury.

(dowód: wniosek z dn. 24.11.2015 r. – k. 1-8 akt emerytalnych, decyzja z dn. 30.03.2016 r. – k. 14-15 akt emerytalnych)

Ubezpieczona prowadzi działalność gospodarczą w zakresie specjalistycznej praktyki (...) ((...) (...)Działalność tę prowadziła także w okresie od 24 grudnia 2015 r. do nadal.

(bezsporne; informacje ujawnione w (...) odwołującej)

W dniu 24 marca 2017 r. organ wydał zaskarżoną decyzję.

Stan faktyczny niniejszej sprawy był w całości bezsporny. Sąd ustalił go w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach ubezpieczeniowych, albowiem żadna ze stron postępowania nie kwestionowała ich rzetelności oraz autentyczności i brak było w ocenie Sądu Okręgowego przesłanek, by odmówić im przymiotu wiarygodności.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie D. Z. nie jest zasadne i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie.

Spór w niniejszej sprawie sprowadza się do ustalenia, czy organ rentowy zasadnie odmówił wypłaty wnioskodawczyni renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową oraz połowy emerytury (świadczeń w zbiegu) przyznając prawo do emerytury, jednakże podejmując wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy jako świadczenia wyższego.

Przepis art. 26 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1242) stanowi w ustępie 1, że osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego oraz do emerytury na podstawie odrębnych przepisów wypłaca się, zależnie od jej wyboru:

1) przysługującą rentę powiększoną o połowę emerytury albo

2) emeryturę powiększoną o połowę renty.

Przepis ustępu 3 wskazuje natomiast, iż przepisu ustępu 1 nie stosuje się, jeżeli osoba uprawniona osiąga przychód powodujący zawieszenie prawa do świadczeń lub zmniejszenie ich wysokości określony w ustawie o emeryturach i rentach z FUS, niezależnie od wysokości tego przychodu.

Według przepisu art. 104. ust 1. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ustępie 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6. Według przepisu ustępu 1a dla emerytów i rencistów prowadzących pozarolniczą działalność za przychód, o którym mowa w ustępie 1, przyjmuje się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych. Natomiast przepis ustępu 4 stanowi, że przepisy ust. 1, 1a i 2 stosuje się również do osób wyłączonych z obowiązku ubezpieczenia społecznego z tytułu ustalenia prawa do emerytury i renty lub wykonujących działalność niepodlegającą obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z uwagi na podleganie temu obowiązkowi.

Regulacja - art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych była przedmiotem wielu kontrowersji, co znalazło odzwierciedlenie w orzecznictwie. W pierwszej kolejności należy wspomnieć o wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 stycznia 2006 r., w którym Trybunał uznał wskazany ustęp za zgodny z art. 2 Konstytucji RP. Skarżący zarzucali naruszenie zasady ochrony praw nabytych oraz zaufania do państwa. W uzasadnieniu stwierdzono, że „ograniczenia prawa do uzyskania świadczeń emerytalno-rentowych w sytuacji uzyskiwania wynagrodzenia jest dopuszczalne. Powodem otrzymania świadczeń rentowych nie jest samo inwalidztwo czy też choroba, ale wynikająca z nich niezdolność do pracy. Obowiązkiem ustawodawcy jest zapewnienie środków utrzymania w razie takiej niezdolności. Natomiast ustawodawca nie ma konstytucyjnego obowiązku zapewnienia świadczeń rentowych osobom, które zachowały zdolność do pracy i które pracę kontynuują. Nie ma również konstytucyjnego obowiązku umożliwienia kumulacji świadczeń rentowych i emerytalnych z różnych tytułów”. Z kolei w orzecznictwie sądowym zasadnie stwierdzano, że ustawa z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w sposób wyczerpujący uregulowała kwestię zbiegu świadczeń. Zatem odesłanie do odpowiedniego stosowania ustawy o emeryturach i rentach z FUS dotyczy tylko zakresu tą ustawą nieuregulowanego, co wynika z art. 58 cytowanej ustawy. Dokonując wykładni przepisów prawa ubezpieczeń społecznych należy mieć na uwadze zasadę jednego świadczenia, a wyjątki od tej zasady powinny być interpretowane ściśle. Jeden z tych wyjątków ustanawia art. 26 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy raz jeszcze podkreślić należy, iż wobec kategorycznego brzmienia cytowanego wyżej art. 18 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, bez znaczenia dla rozstrzygnięcia jest ustalenie, czy wnioskodawczyni z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej osiągała, czy też nie osiągała przychodu czy dochodu (po odliczeniu kosztów uzyskania przychodu) rozumianego, jako faktyczne wynagrodzenie finansowe z tytułu tejże działalności.

Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia z dnia 25 lutego 2014 r. wydanym w sprawie III AUa 1349/13 (Legalis nr 831364) wskazał, że stosownie do treści art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli osoba uprawniona osiąga przychód powodujący zawieszenie prawa do świadczeń lub zmniejszenie ich wysokości, określony w ustawie z 17 grudnia 1998 roku o rentach i emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, niezależnie od wysokości tego przychodu. Dla zastosowania art. 26 ust. 3 ustawy kluczowe jest zatem ustalenie, że osoba uprawniona do renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego oraz do emerytury na podstawie odrębnych przepisów, w okresie pobierania tych zbiegających się świadczeń osiąga przychód, z którym łączy się obowiązek ubezpieczenia społecznego - niezależnie od jego wysokości.

Dla wyniku sprawy niniejszej istotne znaczenie miało rozstrzygnięcie kwestii, czy wnioskodawczyni prowadziła od 25 grudnia 2015 r. działalność gospodarczą stanowiącą tytuł do osiągnięcia przychodu powodującego zawieszenie prawa do świadczeń lub zmniejszenie ich wysokości.

Z materiału dowodowego zebranego przez tut. Sąd, w szczególności z informacji ujawnionych w (...), informacji podanych przez wnioskodawczynię we wniosku o przyznanie prawa do emerytury (punkt 5.), mianowicie o zamiarze osiągnięcia przychodów po przyznaniu świadczenia, czy ze wskazania w dokumencie „Informacja dotycząca okresów składkowych i nieskładkowych” o prowadzonej działalności gospodarczej, aż po potwierdzenie przez pełnomocnika wnioskodawczyni, że ta prowadzi praktykę (...) podpisuje umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia i świadczy usługi dla NFZ, wynika bez jakichkolwiek wątpliwości, że odwołująca prowadzi działalność gospodarczą (osiąga też przychody).

Przepis art. 6 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność. Za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych (art. 8 ust. 6 pkt 1ww. ustawy). Przepis art. 13 pkt 4 tej ustawy stanowi zaś, że osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Przepis art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej wskazuje zaś, że działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Reasumując wnioskodawczyni nie przysługuje prawo do wypłaty świadczeń w zbiegu (przysługuje renty powiększonej o połowę emerytury), gdyż odwołująca osiąga przychód powodujący zawieszenie prawa do świadczeń lub zmniejszenie ich wysokości określony w ustawie o emeryturach i rentach z FUS (z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej), natomiast ustawodawca nie wskazuje, iż do wyłączenia powołanej w art. 26 ust. 1 zasady dochodzi, gdy przychody przekroczą określoną, przeciwnie niezależnie od wysokości tego przychodu.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

/-/ T. Madej